

Dato: 12. november 2025
Sagsnr.: 25/04818
Sagsbehandler: SHO

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

**Miljø- og
Fødevareklagenævnet**
Toldboden 2
8800 Viborg

AFSLAG PÅ ANMODNING OM GENOPTAGELSE af sag om tilladelse til indvinding af vand fra Gudenåen til elproduktion på Tangeværket i Viborg Kommune

Nævnenes Hus: 72 40 56 00
CVR-nr.: 37795526
Nævnets e-mail:
mfkn@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

Miljø- og Fødevareklagenævnet traf den 21. februar 2019 afgørelse om at ophæve og hjemvise Viborg Kommunes afgørelse af 5. februar 2015 om tilladelse til indvinding af overfladevand fra Gudenåen til produktion af elektricitet på Tangeværket, beliggende Bjerringbrovej 54, 8850 Bjerringbro, til fornyet behandling.¹

Viborg Kommune har den 15. maj 2025 anmodet Miljø- og Fødevareklagenævnet om at genoptage behandlingen af klagesagen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afslår anmodningen om at genoptage behandlingen af klagesagen.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. vandforsyningslovens § 81, stk. 1.⁴

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

¹ Miljø- og Fødevareklagenævnets sagsnr. NMK-42-00491.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet som senest ændret ved lov nr. 640 af 11. juni 2024 om ændring af lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1149 af 28. oktober 2024 om vandforsyning mv.

1. Anmodningen om genoptagelse

Viborg Kommune har den 15. maj 2025 anmodet Miljø- og Fødevareklagenævnet om at genoptage behandlingen af klagesagen vedrørende Viborg Kommunes afgørelse af 5. februar 2015.

Som begrundelse for anmodningen har Viborg Kommune anført, at der er fremkommet nye retlige forhold. Kommunen har navnlig anført, at

- der efter Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 21. februar 2019 i nærværende sag er afsagt en dom den 10. november 2022 i en præjudiciel afgørelse fra EU-domstolen i sagen om AquaPri⁵ om forståelse af habitatreglerne i forhold til allerede eksisterende anlæg/aktiviteter,
- EU-domstolen i AquaPri-dommen har fastslået, at meddelelse af en ny tilladelse til et bestående projekt på uændrede vilkår som udgangspunkt ikke udgør et projekt, som er omfattet af vurderingsforpligtelsen efter habitatdirektivets⁶ artikel 6, stk. 3, og
- den præjudicielle afgørelse i AquaPri-dommen stiller spørgsmålstegn ved, om Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse fra 2019 er korrekt.

Anmodningen er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Viborg Kommunes afgørelse af 5. februar 2015

Viborg Kommune meddelte den 5. februar 2015 i medfør af vandforsyningslovens § 20, jf. § 18, tilladelse til indvinding af overfladevand fra Gudenåen til produktion af elektricitet på Tangeværket.

Det fremgår af afgørelsen, at Tangeværket hidtil havde været drevet på baggrund af en koncession meddelt efter lov om Tangeværket fra 1918.⁷ Lov om Tangeværket havde en tidsbegrænsning på 80 år, men er efterfølgende blevet forlænget ad tre omgange.⁸ Videre fremgår det, at Folketinget den 12. december 2013 ved lov⁹ ophævede lov om Tangeværket og derved det grundlag, som Tangeværket havde været reguleret efter. Tangeværkets drift skulle herefter reguleres efter gældende miljølovgivning.

Af afgørelsen fremgår det, at Gudenaacentralen den 2. april 2014, som følge af lov om Tangeværkets ophævelse, ansøgte om en 30-årig tilladelse til videreførelse af den eksisterende drift til at indvinde overfladevand fra Gudenåen til produktion af elektricitet på Tangeværket.

⁵ EU-Domstolens dom af 10. november 2022, 2. afd., sag C-278/21, AquaPri.

⁶ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

⁷ Lov nr. 184 af 20. marts 1918 om Udnyttelse af Vandkraften i Gudena.

⁸ Ved lov nr. 1274 af 20. december 2000, lov nr. 1054 af 17. december 2002 og lov nr. 1533 af 19. december 2007, om ændring af Lov om Udnyttelse af Vandkraften i Gudenå.

⁹ Lov nr. 1461 af 17. december 2013 om ophævelse af Lov om Udnyttelse af Vandkraften i Gudena og om ændring af lov om vandløb.

Det fremgår videre af afgørelsen, at overvejelserne bag loven om ophævelse af koncessionen for Tangeværket havde haft væsentlig indflydelse på Viborg Kommunes behandling af ansøgningen, da der var tale om en meget særegen situation, hvor særlovgivning/koncession blev erstattet med det almindelige tilladelsessystem. Kommunen citerede i forbindelse med afgørelsen Naturstyrelsen, som var fremkommet med høringssvar til udkastet til forslag til ophævelsesloven.

Naturstyrelsen havde bl.a. udtalt, at det var styrelsens vurdering, at driften af Tangeværket ville kunne fortsætte uhindret i medfør af den almindelige lovgivning. Det var styrelsens opfattelse, at der i forbindelse med lov om Tangeværkets ophævelse og koncessionens ophør alene skulle tages stilling til Tangeværkets fortsatte drift, og således ikke til værket som et nyt projekt, herunder ikke de samlede konsekvenser for naturen i området af værkets placering og opstemningen. Det skulle således ved en myndighedsbehandling lægges til grund, at Tangeværket var en eksisterende lovligt etableret virksomhed, og myndighedernes vurderinger skulle dermed tage udgangspunkt i, om en fortsættelse af den eksisterende drift i sig selv ville indebære påvirkninger af nuværende natur og miljøforhold. Selve eksistensen af værket skulle efter styrelsens opfattelse ikke inddrages i vurderingerne.

Til illustration havde Naturstyrelsen nævnt, at der ved behandlingen af en ansøgning efter vandforsyningsloven alene skulle tages stilling til, om overfladevandet fra søen fortsat kunne ledes via indløbskanalen og igennem turbinerne og ned i bagkanalen, men ikke selve eksistensen af værket og opstemningen. Et afslag på vandindvindingsstilladelse ville derfor i givet fald efter styrelsens opfattelse formentlig alene indebære, at vandet fremover skulle ledes over værkets frisluse, hvilket i sig selv ikke ville have betydning for de naturforhold opstrøms værket, som var påvirket af opstemningen.

Viborg Kommune havde i afgørelsen anført, at ved udløb af vandindvindingsrettigheder skal der som udgangspunkt gives tilladelse til at indvinde på samme måde som hidtil, medmindre der er væsentlige samfundsmæssige interesser, der forhindrer det.

Viborg Kommune lagde herefter til grund, at ansøgningen om indvindingsstilladelse var en ansøgning om videreførelse af den eksisterende drift. Kommunens vurdering af ansøgningen skulle derfor efter kommunens opfattelse, i henhold til Naturstyrelsens udmeldinger, tage udgangspunkt i, om en fortsættelse af den eksisterende drift i sig selv ville indebære påvirkninger af de nuværende natur og miljøforhold, dog uden at selve eksistensen af Tangeværket skulle inddrages i vurderingerne. Kommunen tilføjede dertil, at der efter styrelsens opfattelse, som kommunen lagde til grund, forelå en situation, der var meget sammenlignelig med en forlængelse af en vandindvindingsstilladelse, jf. vandforsyningslovens § 22, stk. 2.

I forhold til indvindingens påvirkning af Natura 2000-områder vurderede Viborg Kommune, at en vandindvindingstilladelse til at fortsætte den eksisterende drift ikke ville medføre en ændring af den eksisterende påvirkning af habitatområder og bilag IV-arter. Det var derfor kommunens vurdering, at der ikke skulle foretages en konsekvensvurdering af påvirkningen af habitatområder og bilag IV-arter, da der ikke skete ændringer. Kommunen bemærkede dertil, at denne vurdering var baseret på Naturstyrelsens udmeldinger om, at der ikke skulle tages stilling til værket som et nyt projekt, herunder de samlede konsekvenser for naturen i området af værkets placering og opstemningen.

2.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 21. februar 2019¹⁰

Miljø- og Fødevareklagenævnet traf den 21. februar 2019 afgørelse om at ophæve Viborg Kommunes afgørelse 5. februar 2015 om tilladelse til indvinding af overfladevand fra Gudenåen til produktion af elektricitet på Tangeværket, og hjemviste sagen til fornyet behandling.

Vedrørende natur- og planforhold fremgik det af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse, at Gudenåen ca. 7,6 km opstrøms fra indvindingsstedet ved Kongensbro indgår i habitatområde H45, der er en del af Natura 2000-område nr. 49, Gudenå og Gjærn Bakker.¹¹ Fjernrecipienten Randers Fjord indgår ca. 40 km nedstrøms indvindingsstedet ved Uggelhuse i habitatområde H14, der er en del af Natura 2000-område nr. 14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord.¹²

Vedrørende indvindingens påvirkning af miljø- og naturforhold anførte Viborg Kommune supplerende i bemærkningerne til de indgivne klager, at det fremgik af Naturstyrelsens udtalelser, at da lovforslaget ophævede den eksisterende lov, og værkets drift herefter kunne videreføres uændret efter de almindelige regler, ville lovforslaget ikke have konsekvenser for de eksisterende forhold omkring Gudenåen, Tangeværket og Tange Sø. Videre anførte kommunen, at styrelsen havde vurderet, at forslaget ikke ville have miljømæssige konsekvenser.¹³

Vedrørende indvindingens påvirkning af Natura 2000-områderne bemærkede Viborg Kommune, igen under henvisning til Naturstyrelsens udtalelser, at det var kommunens vurdering, at selve anlægget og dets eksistens

¹⁰ Afgørelsen blev berigtiget af Miljø- og Fødevareklagenævnet den 15. maj 2019.

¹¹ Link til Natura 2000-plan 2022-2027. Gudenå og Gjærn Bakker. Natura 2000-område nr. 49, Habitatområde H45: <https://sgavmst.dk/media/2yxk0pb2/n49-natura-2000-plan-2022-27-gudenaag-gjærn-bakker.pdf>.

¹² Link til Natura 2000-plan 2022-2027. Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord, Natura 2000-område nr. 14, Habitatområde H14, Fuglebeskyttelsesområde F2 og F15: <https://sgavmst.dk/media/2whlo32e/n14-natura2000-plan-2022-27-aalborg-bugt-randers-fjord-og-mariager-fjord.pdf>.

¹³ Forslag nr. 44 til lov om ophævelse af Lov om Udnyttelse af Vandkraften i Gudenaå og om ændring af lov om vandløb som fremsat den 24. oktober 2013. Afsnit 6. Miljømæssige konsekvenser.

ikke skulle indgå i konsekvensvurderingen, men ”kun” den fortsatte vandindvinding holdt op imod den nuværende situation. Det var herefter kommunens opfattelse, at der ikke skulle laves en habitatvurdering af Tangeværkets eksisterende påvirkning, men kun af ændringerne, hvorfor det var kommunens vurdering, at tilladelsen til Tangeværkets fortsatte uændrede drift og eksisterende anlæg ikke skulle behandles efter reglerne i habitatbekendtgørelsen.¹⁴

Miljø- og Fødevareklagenævnet fandt bl.a. anledning til at behandle forholdet ”Habitatvurdering”.

I Miljø- og Fødevareklagenævnets gennemgang af det retlige grundlag bemærkede nævnet bl.a. følgende:

”Ifølge habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 1, 1. pkt., skal der forud for, at der træffes afgørelse i medfør af de bestemmelser, der er nævnt i § 7, foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Det fremgår af § 7, stk. 10, nr. 1, at vandindvindingstilladelser efter vandforsyningslovens § 20, er omfattet af § 6.

Hvis myndigheden vurderer, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2, 1. pkt. Viser konsekvensvurderingen, at projektet vil skade Natura 2000-området, kan der som udgangspunkt ikke meddeles godkendelse til det ansøgte, jf. habitatbekendtgørelsens § 6, stk. 2, 2. pkt.

Bestemmelsen i habitatbekendtgørelsens § 7 implementerer bl.a. habitatdirektivets¹⁵ artikel 6, stk. 3, der har følgende ordlyd:

”Stk. 3. Alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. På baggrund af konklusionerne af vurderingen af virkningerne på lokaliteten, og med forbehold af stk. 4, giver de kompetente nationale myndigheder først deres tilslutning til en plan eller et projekt, når de har sikret sig, at den/det ikke skader lokalitetens integritet, og når de - hvis det anses for nødvendigt - har hørt offentligheden.”

¹⁴ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

¹⁵ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

EU-domstolen fortolker bestemmelsen sådan, at myndigheden skal foretage en vurdering af, om det kan udelukkes, at projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke den udpegede lokalitets gunstige bevaringsstatus væsentligt (væsentlighedsvurdering). Hvis en sådan påvirkning på baggrund af objektive kriterier ikke kan udelukkes, skal der, såfremt projektet ønskes fremmet, foretages en nærmere vurdering (konsekvensvurdering)¹⁶.

Habitatdirektivet indeholder ikke en definition af begrebet ”projekt”. Domstolen har dog udtalt, at definitionen af projektbegrebet i VVM-direktivet¹⁷ er relevant med henblik på at klarlægge begrebet plan eller projekt i habitatdirektivets forstand¹⁸.

[...]

I Stadt Papenburg-dommen udtalte EU-domstolen,¹⁹ at løbende foranstaltninger til vedligeholdelse af en sejlrende, som er tilladt forinden habitatreglernes ikrafttræden, skal underkastes en vurdering, hvis foranstaltningerne forsætter efter habitatbeskyttelsens ikrafttræden.²⁰ Dette er i dommen begrundet med, at hvis det forholdt sig anderledes, ville vedligeholdelsesarbejderne altid være unddraget en forudgående vurdering af deres virkning på lokaliteten, og så ville opnåelsen af formålet med direktivet, bestående i at bevare naturtyper samt vilde dyr og planter, ikke være sikret fuldt ud.²¹ Det anføres videre, at princippet om beskyttelse af den berettigede forventning ikke kunne forhindre, at en ny ordning finder anvendelse på fremtidige virkninger af situationer opstået under en tidligere ordning.²²

Det anføres dog også, at hvis vedligeholdelsesforanstaltningerne kan anses for at være et enkeltstående arbejde, kan disse anses for et og samme projekt som omhandlet i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.²³ Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ud fra sammenhængen, at dette må forstås således, at hvis der efter habitatreglernes ikrafttræden foretages en habitatvurdering, kan denne omfatte flere års arbejde, hvis disse kan betragtes som ét projekt. Efter omstændighederne synes der således at kunne lægges vægt på, om et projekt/en aktivitet tidligere er undergivet den restriktive vurdering efter habitatreglerne.

¹⁶ Dom C-127/02 af 7. september 2004 (Waddenzee-dommen), præmis 45.

¹⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/ om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer.

¹⁸ Waddenzee-dommen, præmis 24-26.

¹⁹ Dom C-226/08 af 14. januar 2010 (Stadt Papenburg).

²⁰ Præmis 50.

²¹ Præmis 42 og 43.

²² Præmis 46.

²³ Præmis 51.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i afgørelsen NMK-10-00904 (Onsevig Havbrug) fastslået, at kravet om habitatvurdering også gælder i forhold til miljøgodkendelse af en allerede bestående havbrugsvirksomhed, såfremt der ikke tidligere er foretaget en habitatvurdering, som omfatter den samlede virksomhed i kumulation med alle øvrige relevante planer og projekter.²⁴

EU-domstolen har senest ved dom af 7. november 2018 i de forenede sager C-293/17 og C-294/17 blandt andet fastslået, at projektbegrebet efter omstændighederne kan være af videre omfang end det VVM-retlige projektbegreb²⁵, idet vurderingen heraf i forhold til habitatdirektivet afhænger af om en given aktivitet kan påvirke en beskyttet lokalitet væsentligt²⁶. Videre udtalte EU-domstolen, at selv om en aktivitet er blevet tilladt, inden habitatdirektivets beskyttelse blev anvendelig, og derfor som udgangspunkt kunne anses for fritaget for en ny godkendelsesprocedure, er udførelsen af projektet ikke desto mindre omfattet af habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, og vil kun være i overensstemmelse med denne bestemmelse, hvis det sikres, at aktiviteten ikke medfører forstyrrelser, der væsentligt vil kunne påvirke de bevaringsmålsætninger, direktivet forfølger.”

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterede, at Viborg Kommune ikke havde foretaget en vurdering af indvindingens påvirkning af habitatområder efter habitatbekendtgørelsens regler.²⁷ Nævnet fremhævede derved, at der ikke var foretaget en nærmere vurdering af Tangeværkets, herunder navnlig opstemningens påvirkning på migrerende arter, som havlampret, flodlampret og bæklampret. Nævnet bemærkede videre, at de akvatiske arter på udpegningsgrundlaget i habitatområderne H14 og H45 alene kunne vandre op- og nedstrøms opstemningen ved at anvende fisketrappen og ungfiskeslusen, og at der ikke forelå en vurdering af, om spærringen kunne indebære en påvirkning af eksempelvis arternes vandring til og fra gydepladser i flodsystemet i løbet af deres livscyklus.

Det var på den baggrund Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering, at det ikke kunne udelukkes, at indvindingstilladelsen – i kumulation med andre planer og projekter – kunne påvirke habitatområderne H14 og H45 væsentligt.

På den baggrund ophævede Miljø- og Fødevareklagenævnet Viborg Kommunes afgørelse af 5. februar 2015 og hjemviste sagen til fornyet behandling med henblik på, at kommunen skulle foretage en habitatvurdering, der omfattede opstemningens påvirkning af habitatområderne.

²⁴ Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er indbragt for domstolene og er stadig verserende ved Østre Landsret.

²⁵ C-293/17 og C-294/17, pr. 59-66.

²⁶ C-293/17 og C-294/17, pr. 67-68.

²⁷ Bekendtgørelse nr. 1595 af 6. december 2018 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

2.3 Anmodningen om genoptagelse

Som begrundelse for anmodningen om genoptagelse har Viborg Kommune anført, at der efter Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er afsagt en dom i en præjudiciel afgørelse fra EU-domstolen om forståelsen af habitatreglerne i forhold til allerede eksisterende anlæg og aktiviteter i den såkaldte AquaPri-sag. Det er kommunens opfattelse, at EU-domstolens dom stiller spørgsmålstejn ved, om nævnets afgørelse er korrekt. Til støtte for anmodningen har kommunen endvidere vedlagt et notat, udarbejdet af kommunens advokat.

Viborg Kommune har anført, at habitatdirektivet ikke indeholder en definition af begrebet ”projekt”, men at definitionen af projektbegrebet i VVM-direktivet kan være relevant. Habitatdirektivets projektbegreb kan dog være bredere end VVM-direktivets, jf. sagerne C-293/17 og C-294/17. Kommunen har anført, at det fremgår af EU-domstolens udtalelser i C-293/17 og C-294/17, at en tilbagevendende aktivitet, der er tilladt forud for direktivets ikrafttræden, kan anses for at være ét og samme projekt, der dermed er undtaget fra en ny proces i henhold til habitatdirektivet, forudsat, at det enkeltstående arbejde har et fælles formål, at arbejdet fortsættes og at stedet og betingelserne for dets udførelse er de samme.

Viborg Kommune har anført, at EU-domstolen med dommen i C-278/21 (AquaPri) har bidraget yderligere til forståelsen af habitatdirektivets projektbegreb. Dommen fastslår efter kommunens opfattelse, at meddelelse af en ny tilladelse til et bestående projekt på uændrede vilkår som udgangspunkt ikke udgør et projekt omfattet af vurderingsforpligtelsen af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Viborg Kommune har henvist til præmis 36-37, hvoraf det fremgår, at når en aktivitet, der kan påvirke et beskyttet område væsentligt, allerede er blevet godkendt på projektstadiet, kan fortsættelsen af denne aktivitet kun anses for at være et nyt eller særskilt projekt, der skal undergives en ny vurdering i henhold til artikel 6, stk. 3, hvis der ikke er kontinuitet og identitet mellem den godkendte aktivitet og den fortsatte aktivitet, navnlig henset til disse aktiviteters natur samt stedet og betingelserne for udførelsen heraf. Såfremt denne aktivitet er kontinuerlig og identisk, skal fortsættelsen af den anses for at henhøre under et enkelt og allerede godkendt projekt, der ikke skal undergives en ny vurdering i medfør af artikel 6, stk. 3.

Viborg Kommune har anført, at EU-domstolen dog videre fastslog, at udgangspunktet må fraviges i tilfælde, hvor forpligtelserne i henhold til artikel 6, stk. 3, er blevet tilsidesat i forbindelse med udstedelsen af den oprindelige godkendelse til projektet. Hvis dette er tilfældet, er de nationale myndigheder forpligtet til at rette op på tilsidesættelsen af EU-retten ved at gennemføre en vurdering af projektet, der lever op til kravene i artikel 6, stk. 3, i forbindelse med udstedelsen af godkendelsen til aktivitetens fortsættelse.

Viborg Kommune har bemærket, at generaladvokaten i forslaget til afgørelse²⁸ argumenterede for en bredere forståelse af projektbegrebet, herunder at den fortsatte drift af havbruget kunne være et projekt i habitatdirektivets forstand. Generaladvokaten konkluderede bl.a., modsat EU-domstolens senere dom, at en i national ret fastsat ny godkendelse af en aktivitet, der opretholdes uændret, skal anses for en tilslutning som omhandlet i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, der forudsætter en konsekvensvurdering, hvis denne godkendelse faktisk indebærer en afgørelse om aktivitetens opretholdelse. Det er kommunens opfattelse, at EU-domstolens præmisser i AquaPri-dommen må forstås som en afvisning af generaladvokatens synspunkt.

Viborg Kommune har i forlængelse deraf anført, at EU-domstolens forståelse af habitatdirektivets projektbegreb i høj grad ses at harmonere med Naturstyrelsens opfattelse som udtrykt i styrelsens bemærkninger til ophævelsesloven.

Det er på baggrund af det ovenfor anførte Viborg Kommunes vurdering, at AquaPri-dommen ikke harmonerer med Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse fra 2019, og at nævnet derfor bør tage stilling til, om AquaPri-udtalelsen skal føre til en genoptagelse af nævnets afgørelse.

Viborg Kommune har henvist til, at Tangeværket i dets nuværende form ikke har ændret sig efter implementeringen af habitatdirektivet i Danmark i 1994, bortset fra en ungfiskesluse, som Viborg Amt meddelte tilladelse til i 2003, hvor der blev etableret et nyt indløbsgitter og et nyt anlæg til nedstrøms passager for fisk uden om Tangeværket. Projektet blev af amtet beskrevet som et tiltag, der væsentligt ville forbedre passagemuligheder for især laksefiskene udtrækkende smolt, dvs. et rent naturforbedrende projekt, som efter kommunens vurdering ikke har betydning i forhold til vurderingen af, om en ny tilladelse til Tangeværket efter ophævelse af særloven skal underkastes en habitatvurdering. Kommunen har dog videre bemærket, at selvom projektet er positivt i forhold til udtrækkende smolt, ses der ikke at være inddraget vurderinger i forhold til akvatiske vandrende arter efter habitatdirektivet, herunder lampretter. Det er ifølge kommunen tvivlsomt, om projektet har haft nogen betydning, da lampretter er dårlige svømmere og da hav- og flodlampretter med stor sandsynlighed ikke kan passere opstemningen ved Tangeværket.

Viborg Kommune har endvidere oplyst, at der i 1995 blev indgået en aftale om lukning af vandet nedenfor Tangeværket, som efter kommunens oplysninger førte til, at det blev aftalt, at der fremadrettet ikke ville blive fuldstændig lukket for vandet. Kommunen har bemærket, at der blev aftalt et minimumsniveau på 6 m³ i sekundet, som ifølge kommunen er et meget lavt niveau, der kan være skadeligt, hvis det er sammenfaldende med tidspunkter på året, hvor gydebankerne bliver benyttet. Kommunen har anført,

²⁸ Forslag til afgørelse fra generaladvokat J. Kokott i sag C-278/21, fremsat den 12. maj 2022.

at eventuelle lampret-æg, som er lagt i gydebankerne, kan være i risiko for at blive tørlagt som følge af Tangeværkets drift ved 6 m³ i sekundet. Kommunen har i den forbindelse endvidere oplyst, at kommunen den 10. marts 2025 har oplevet en situation, hvor vandstanden i Gudenåen blev meget lav på grund af et uheld, som medførte, at gydebankerne blev blotlagt.

2.4 Bemærkninger til anmodningen om genoptagelse

Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Sportsfiskerforbund, som begge var klagere i den tidligere klagesag, har den 19. og den 25. juni 2025 indsendt bemærkninger til Viborg Kommunes anmodning om genoptagelse.

2.4.1 Bemærkninger fra Danmarks Naturfredningsforening

Danmarks Naturfredningsforening har indledningsvis redegjort for sagens forløb, efter Miljø- og Fødevareklagenævnet ophævede og hjemviste Viborg Kommunes tilladelse til indvinding ved Tangeværket.

Danmarks Naturfredningsforening har bl.a. oplyst, at Viborg Kommune i forbindelse med genbehandlingen af sagen har udarbejdet en væsentlighedsvurdering af den fortsatte drift af Tangeværket, og at kommunen deri har konkluderet, at det ikke kan afvises, at projektet medfører en væsentlig påvirkning af arter i tilknytning til Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag, og at der derfor skal udarbejdes en konsekvensvurdering.

Danmarks Naturfredningsforening er herefter fremkommet med bemærkninger til Viborg Kommunes anmodning om genoptagelse, herunder AquaPri-dommen. Bemærkningerne er omfattende og det er alene de bemærkninger, som er mest relevante for behandlingen af anmodningen om genoptagelse af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse, som er gengivet. Alle oplysninger er dog indgået i nævnets behandling af sagen.

Danmarks Naturfredningsforening har indledningsvis bemærket, at det er korrekt, at EU-Domstolen i AquaPri-dommen fastslår, at fortsættelsen af en aktivitet, der allerede er blevet godkendt, ikke som udgangspunkt udgør et særskilt projekt, der skal undergives en ny habitatvurdering i medfør af artikel 6, stk. 3, jf. præmis 35-37. EU-domstolen redegør dog i de efterfølgende præmisser for væsentlige undtagelser fra dette udgangspunkt.

Danmarks Naturfredningsforening har anført, at det af EU-domstolen i AquaPri-dommens præmis 39 og 40 præciseres, at udgangspunktet ikke gælder, hvis der tidligere er meddelt en tilladelse, hvor habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, ikke er fulgt. I sådanne tilfælde er der ikke tale om en lovlig godkendelse, og en konsekvensvurdering kan støttes på habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, hvorefter den kompetente nationale myndighed skal foretage en efterfølgende vurdering af projektet, hvis denne undersøgelse udgør den eneste passende foranstaltning for at undgå væsentlig forringelse eller forstyrrelser af et Natura 2000-område væsentligt. Når en bestående virksomheds tidligere tilladelse udløber og skal fornyes, og det samtidig

konstateres, at habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, er blevet tilsidesat i forbindelse med den oprindelige tilladelse, er myndigheden således forpligtet til at rette op på tilsidesættelsen ved at gennemføre en ny og fyldestgørende habitatvurdering. Danmarks Naturfredningsforening har endvidere henvist til, at EU-domstolen også tidligere har udtalt, at en forpligtelse til efterfølgende kontrol af virkninger af bestående planer og projekter kan være støttet på habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, jf. sag C-6/04, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, og sag C-339/14, Grüne Liga Sachsen.

Danmarks Naturfredningsforening har i den forbindelse anført, at det således ikke er udtryk for et nybrud, at den generelle beskyttelse af Natura 2000-områder kan indebære, at myndigheder kan være forpligtede til at foretage en habitatvurdering af allerede godkendte aktiviteter, der er blevet tilladt før habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 var gældende, jf. sag C-339/14, Grüne Liga Sachsen. EU-domstolen fastslår imidlertid med AquaPri-dommen, at myndighederne også kan være forpligtede til at gribe ind over for projekter, der er tilladt efter en vurdering, der ikke er i overensstemmelse med habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Danmarks Naturfredningsforening har henvist til MRF 2022.193.²⁹

Yderligere har Danmarks Naturfredningsforening bl.a. fremhævet, at det fremgår af dommens præmis 43, at hvis en medlemsstat har fastsat, at fortsættelsen af en allerede godkendt aktivitet skal gøres til genstand for en ny godkendelse, er den kompetente myndighed forpligtet til at gøre denne godkendelse betinget af en ny vurdering, der opfylder kravene i artikel 6, stk. 3, hvis den nævnte aktivitet endnu ikke har været genstand for en sådan vurdering. Danmarks Naturfredningsforening har i forlængelse deraf anført, at der i sagen om Tangeværket dermed er tale om en situation, hvor Viborg Kommune er forpligtet til at gøre godkendelsen betinget af en ny habitatvurdering, da der ikke tidligere er lavet en, der opfylder kravene i artikel 6, stk. 3.

Danmarks Naturfredningsforening har endelig anført, at der i AquaPri-dommen rent faktisk var foretaget en habitatvurdering, forud for godkendelsen i 2006, men at vurderingen ikke var i overensstemmelse med kravene i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, da projektets kumulative virkninger ikke var inddraget. På grund af den særlige regulering af Tangeværket, er der ikke tidligere gennemført en habitatvurdering.

Det er på den baggrund Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at der skal foretages en efterfølgende habitatvurdering af indvindingen ved Tangeværket, som også fastslået af nævnet. Danmarks Naturfredningsforening har henvist til, at både Miljø- og Fødevareklagenævnet og Viborg Kommune har konkluderet, at det ikke kan afvises, at tilladelsen medfører en væsentlig påvirkning af arter i tilknytning til Natura 2000-områderne.

²⁹ Link til MRF 2022.193: <https://jura.ku.dk/miljoeretlig-forskningsportal/afgoerelser-og-domme/2022/mrf-2022.193/>.

Det er på baggrund af det ovenfor anførte Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at der ikke er grundlag for, at Miljø- og Fødevareklagenævnet skal genoptage sagen. Danmarks Naturfredningsforening har henvist til, at AquaPri-dommen ikke giver anledning til tvivl om rigtigheden af nævnets afgørelse fra 2019, hvori nævnet fastslog, at der skal udarbejdes en habitatvurdering. Tværtimod understreger AquaPri-dommen efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at denne fremgangsmåde er korrekt og nødvendig.

2.4.2 Bemærkninger fra Danmarks Sportsfiskerforbund

Danmarks Sportsfiskerforbund har den 25. juni 2025 indsendt bemærkninger til anmodningen om genoptagelse.

Danmarks Sportsfiskerforbund har indledningsvis bemærket, at de er enige i de synspunkter, som er fremsat af Danmarks Naturfredningsforening.

Danmarks Sportsfiskerforbund har herefter fremsat bemærkninger til det af Viborg Kommune anførte om, at EU-domstolen i AquaPri-dommen fastslår, at meddelelse af en ny tilladelse til et bestående projekt på uændrede vilkår som udgangspunkt ikke udgør et projekt, der er omfattet af vurderingsforpligtelsen i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Danmarks Sportsfiskerforbund har bemærket, at den første forudsætning for domstolens præmis er, at aktiviteten, der kan påvirke området væsentligt, allerede er godkendt på projektstadiet. Præmissen omhandler udtrykkeligt den situation, at der allerede er gennemført en habitatvurdering af aktiviteten. Derudover udtrykker domstolen det således, at der ”kun” skal laves en ”ny” vurdering, hvis der ikke er kontinuitet mellem den godkendte aktivitet og den fortsatte aktivitet. Det forudsætter dermed implicit også, at der tidligere skal være foretaget en habitatvurdering, og at projektet allerede har været godkendt efter habitatreglerne. Det var tilfældet i AquaPri-dommen, men den oprindelige vurdering var mangelfuld, hvorfor EU-domstolen kom frem til, at der skulle foretages en ny habitatvurdering. Det er dog ikke tilfældet for vandindvindingen ved Tangeværket, som ikke på noget tidspunkt tidligere er blevet habitatvurderet.

EU-domstolens udtalelse i AquaPri-dommen kan efter Danmarks Sportsfiskerforbunds opfattelse ikke udstrækkes til at dække den situation, hvor en aktivitet er påbegyndt inden habitatdirektivet trådte i kraft, og derfor oprindeligt ikke er habitatvurderet, og som efter direktivets ikrafttræden formelt godkendes på ny. Det forhold, at Tangeværket har eksisteret længe før habitatreglerne trådte i kraft, ses ifølge Danmarks Sportsfiskerforbund ikke at have nogen betydning i forhold til ordlyden og indholdet af EU-domstolens præmisser.

Danmarks Sportsfiskerforbund har endvidere anført, at det følger direkte af ordlyden i habitatbekendtgørelsen,³⁰ at der, før der træffes afgørelser om tilladelse til vandindvinding, jf. vandforsyningslovens § 20, i alle tilfælde skal foretage en vurdering efter habitatreglerne. Forpligtelsen gælder umiddelbart efter bekendtgørelsens ordlyd og er knyttet til de enkelte afgørelsestyper omfattet af bekendtgørelsen, i modsætning til den projektknytning, der er i habitatdirektivet. Der er ikke i bekendtgørelsen en undtagelse fra vurderingen for allerede eksisterende anlæg. Det kan derfor ifølge Danmarks Sportsfiskerforbund overvejes, om det overhovedet er relevant at undersøge EU-domstolens fortolkning af habitatdirektivet for at kunne fastslå en pligt til habitatvurdering.

Derudover taler den specifikke danske ordning for vandindvindingstilladelser ifølge Danmarks Sportsfiskerforbund også for, at der bør være krav om habitatvurdering ved fornyelse af indvindingstilladelsen. Indvindingsstilladelser gives tidsbegrænset, og det følger af vandforsyningslovens § 22, stk. 2, at når en indvindingsstilladelse bortfalder som følge af en tidsbegrænsning, skal en ny tilladelse meddeles i det omfang, der fortsat er behov for vandindvinding, medmindre samfundsmæssige hensyn, jf. lovens § 1 og § 2, er til hinder derfor. Det indebærer ifølge Danmarks Sportsfiskerforbund grundlæggende, at en fornyelse af en vandindvindingstilladelse aldrig er en tom formalitet, hvor ansøger på forhånd har et retskrav på fornyelse, idet samfundsmæssige hensyn kan tale imod.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Det retlige grundlag

Det følger af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, at alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, skal vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. På baggrund af konklusionerne af vurderingen af virkningerne på lokaliteten, og med forbehold af artikel 6, stk. 4, giver de kompetente nationale myndigheder først deres tilslutning til en plan eller et projekt, når de har sikret sig, at den/det ikke skader lokalitetens integritet, og når de – hvis det anses for nødvendigt – har hørt offentligheden.

EU-domstolen har i sag C-278/21, AquaPri, bl.a. anført følgende:

” 33 Som det ligeledes følger af ordlyden af artikel 6, stk. 3, første punktum, i direktiv 92/43, finder den vurderingsforpligtelse, som er fastsat i denne bestemmelse, dog kun anvendelse, når der er tale om en plan eller et projekt.

³⁰ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

34 Som det følger af Domstolens praksis vedrørende begrebet »projekt« i den nævnte bestemmelses forstand, er dette begreb bredere end det, der fremgår af direktiv 85/337 og 2011/92, der henviser til eksistensen af arbejder eller indgreb, som ændrer områdets fysiske karakteristika. Det nævnte begreb omfatter nemlig ligeledes andre aktiviteter, der uden at være forbundet med eller nødvendig for forvaltningen af et beskyttet område kan påvirke dette væsentligt (jf. i denne retning dom af 7.11.2018, *Coöperatie Mobilisation for the Environment m.fl.*, C-293/17 og C-294/17, EU:C:2018:882 præmis 61-68 og den deri nævnte retspraksis).

35 Når en aktivitet, der kan påvirke et beskyttet område væsentligt, allerede er blevet godkendt på projektstadiet, kan fortsættelsen af denne aktivitet imidlertid kun anses for at være et nyt eller særskilt projekt, der skal undergives en ny vurdering i henhold til artikel 6, stk. 3, første punktum, i direktiv 92/43, hvis der ikke er kontinuitet og identitet mellem den godkendte aktivitet og den fortsatte aktivitet, navnlig henset til disse aktiviteter natur samt stedet og betingelserne for udførelsen heraf (jf. i denne retning dom af 7.11.2018, *Coöperatie Mobilisation for the Environment m.fl.*, C-293/17 og C-294/17, EU:C:2018:882, præmis 83, og af 29.7.2019, *Inter-Environnement Wallonie og Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen*, C-411/17, EU:C:2019:622, præmis 129-131).

36 Såfremt denne aktivitet er kontinuerlig og identisk, skal fortsættelsen af den nemlig anses for at henhøre under et enkelt og allerede godkendt projekt, der ikke skal undergives en ny vurdering i medfør af artikel 6, stk. 3, første punktum, i direktiv 92/43 (jf. i denne retning dom af 7.11.2018, *Coöperatie Mobilisation for the Environment m.fl.*, C-293/17 og C-294/17, EU:C:2018:882, præmis 78 og 79, af 29.7.2019, *Inter-Environnement Wallonie og Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen*, C-411/17, EU:C:2019:622, præmis 128, og af 9.9.2020, *Friends of the Irish Environment*, C-254/19, EU:C:2020:680, præmis 35).

37 I det foreliggende tilfælde følger det af den klare og præcise ordlyd af det foreliggende spørgsmål, at den forelæggende ret har anmodet Domstolen om at oplyse, om artikel 6, stk. 3, første punktum, i direktiv 92/43 finder anvendelse i en tvist vedrørende fortsat drift af et anlæg, der allerede er blevet godkendt på projektstadiet, på uændrede betingelser i forhold til de betingelser, på grundlag af hvilke denne godkendelse blev meddelt. Ud fra dette synspunkt synes der således ikke at foreligge et nyt eller særskilt projekt, der skal undergives en ny vurdering i henhold til denne bestemmelse, med forbehold af den efterprøvelse, som det alene tilkommer den forelæggende ret at foretage.

[...]

43 I det tilfælde, hvor en medlemsstat enten i en almen gyldig retsakt eller i en individuel retsakt har fastsat, at fortsættelsen af en allerede godkendt aktivitet skal gøres til genstand for en ny godkendelse, er den kompetente

ationale myndighed desuden forpligtet til at gøre denne godkendelse betinget af en ny vurdering, der opfylder kravene i artikel 6, stk. 3, første punktum, i direktiv 92/43, når det fremgår, at den nævnte aktivitet endnu ikke har været genstand for en sådan direktivkonform vurdering, i hvilket tilfælde denne myndighed skal drage alle de faktiske og retlige konsekvenser, som denne nye vurdering medfører, inden for rammerne af den afgørelse, som den skal vedtage vedrørende den nye godkendelse, der eventuelt skal meddeles.

[...]

47 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 6, stk. 3, første punktum, i direktiv 92/43 skal fortolkes således, at den fortsatte drift på uændrede betingelser af et anlæg, der allerede er blevet godkendt på projektstadiet, i princippet ikke skal være underlagt den vurderingsforpligtelse, som er fastsat i denne bestemmelse. Når den vurdering, der gik forud for denne godkendelse, udelukkende vedrørte den virkning, som dette projekt i sig selv ville medføre, idet der blev set bort fra dets forbindelse med andre projekter, og når den nævnte godkendelse gør denne fortsatte drift betinget af, at der opnås en ny godkendelse som fastsat i national ret, skal der dog forud for sidstnævnte godkendelse foretages en ny vurdering i overensstemmelse med kravene i den nævnte bestemmelse.”

3.2 Indledende bemærkninger

En myndighed er forpligtet til at genoptage behandlingen af en sag, hvis der i forbindelse med anmodningen om genoptagelse fremkommer nye faktiske oplysninger af så væsentlig betydning, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen havde fået et andet udfald, hvis oplysningerne havde foreligget i forbindelse med den tidligere behandling af sagen.

En myndighed kan også have pligt til at genoptage behandlingen af en sag, hvis der ved den tidligere sagsbehandling er begået væsentlige fejl.

Desuden kan væsentlige nye retlige forhold betyde, at der er en forpligtelse til at genoptage behandlingen af en sag. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis domstolene i en tilsvarende sag har underkendt myndighedens fortolkning eller praksis, eller der er sket en væsentlig ændring med tilbagevirkende kraft i det retsgrundlag, der forelå på tidspunktet for den tidligere afgørelse.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der med anmodningen om genoptagelse på baggrund af EU-domstolens fortolkning af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, i AquaPri-dommen ikke er fremkommet væsentlige nye retlige forhold, der kan begrunde, at behandlingen af klagesagen genoptages.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har for det første lagt vægt på, at de faktiske omstændigheder i nærværende sag om tilladelse til indvinding af vand fra Gudenåen til el-produktion på Tangeværket på afgørende punkter adskiller sig fra de faktiske omstændigheder i AquaPri-dommen. Nævnet har ved vurderingen heraf lagt vægt på, at Tangeværket, der blev lovligt etableret og godkendt ved 1918-loven om Tangeværket, i modsætning til havbruget i AquaPri-dommen, ikke på noget tidspunkt har været genstand for en habitatvurdering. Det er hverken sket i forbindelse med godkendelsen og etableringen af Tangeværket og indvindingen derved, de efterfølgende forlængelser af loven om Tangeværket og dermed driften af værket i 2000, 2002 og 2007, eller i 1995, hvor der blev aftalt en drift af værket på minimum 6 m³ i sekundet, henholdsvis i 2003, hvor Viborg Amt meddelte tilladelse til en ungfiskesluse, hvor der blev etableret et nyt indløbsgitter og et nyt anlæg til nedstrøms passager for fisk uden om Tangeværket.

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering, at det i relation til de spørgsmål, som er blevet forelagt og besvaret af EU-domstolen i AquaPri-dommen, har været af afgørende betydning, at myndigheden tidligere havde foretaget en habitatvurdering af havbruget efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Det er nævnets opfattelse, at indvindingen af vand til el-produktion på Tangeværket ikke kan siges at være ”godkendt på projektstadiet”, idet habitatreglerne ikke har været iagttaget ved de tidligere godkendelser af projektet, ligesom der af den grund heller ikke er tale om en ”ny” (habitat)vurdering, jf. præmis 36, 37 og 47 i AquaPri-dommen. EU-domstolen har allerede derfor ikke i en tilsvarende sag underkendt nævnets fortolkning af forpligtelsen til at foretage en habitatvurdering af allerede eksisterende anlæg og aktiviteter, herunder konkret for indvindingen ved Tangeværket.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har desuden inddraget, at der i nærværende sag er tale om, at lovgiver ved ophævelse af lov om Tangeværket har fastsat, at fortsættelsen af driften, herunder indvindingen af vand, skal gøres til genstand for en ny godkendelse efter den almindeligt gældende miljølovgivning. EU-domstolen har videre fastslået i AquaPri-dommens præmis 43, at hvor der foreligger en sådan situation, så ”[...] er den kompetente nationale myndighed desuden forpligtet til at gøre denne godkendelse betinget af en ny vurdering, der opfylder kravene i artikel 6, stk. 3, første punktum, i direktiv 92/43, når det fremgår, at den nævnte aktivitet endnu ikke har været genstand for en sådan direktivkonform vurdering [...]”. Det er på den baggrund nævnets opfattelse, at AquaPri-dommen ikke rejser en berettiget tvivl om nævnets tidligere afgørelse, herunder at kommunen som kompetent myndighed efter vandforsyningslovens § 20 er forpligtet til at gøre en eventuel tilladelse til indvinding ved Tangeværket betinget af en vurdering, der opfylder kravene i habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, idet aktiviteterne ved Tangeværket ikke tidligere har været genstand for en sådan vurdering.

3.4 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr ikke, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2.

3.5 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet afslår anmodningen om at genoptage behandlingen af klagesagen.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Denne afgørelse sendes til Viborg Kommune (sagsnr. 14/23695) samt til klagerne i den oprindelige klagesag og deres eventuelle repræsentanter.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på <https://mfkn.naevneneshus.dk>. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Birgitte Egelund Olsen
Formand